

3-й Міжнародний науково-практичний WEB-форум
РОЗБУДОВА ЄДИНОГО ВІДКРИТОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ ОСВІТИ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ
25-28 травня 2021 року, Київ-Харків, Україна

Баніт О.В.

Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН
України, м. Київ, Україна; e-mail: olgabanit@ukr.net

ОСВІТА МАЙБУТНЬОГО: НОВІ ПРОФЕСІЇ – НОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Проаналізовано вплив промислових революцій на зникнення чи трансформацію професій. Визначено нові професії XXI століття. Схарактеризовано ключові компетентності, необхідні для опанування нових професій.

Ключові слова: онлайн-освіта, промислові революції, професія, навички, компетентності.

Образование будущего: новые профессии – новые компетентности.

Проанализировано влияние промышленных революций на исчезновение или трансформацию профессий. Определены новые профессии XXI века. Представлено характеристику ключевых компетентностей, необходимых для освоения новых профессий.

Ключевые слова: онлайн-образование, промышленные революции, профессия, навыки, компетенции.

Education of the Future: New Professions – New Competences. The influence of industrial revolutions on the disappearance or transformation of professions is analyzed. New professions of the XXI century have been identified. The key competencies required for mastering new professions are characterized.

Keywords: Online Education, Industrial Revolutions, Profession, Skills, Competencies.

Освіта майбутнього пов'язана передусім з промисловими революціями. Нині ми ще живемо у період Четвертої промислової революції, особливість якої полягає в масовому впровадженні інформаційних технологій у виробництво. Основними характеристиками цієї революції є: цифрова трансформація, кіберфізичні системи, інтернет речей, інтернет послуг, розумне виробництво.

Натомість у 2019 році вже почали вести мову про наступний етап – П'яту

промислову революцію. На відміну від Четвертої вона буде орієнтована не на цифрову трансформацію, а на комунікацію людей і створених ними цифрових технологій. Людино-машинні комунікації перейдуть на новий рівень взаємодії як на виробництві так і в звичайному житті

Четверта і П'ята промислові революції в найближчі кілька десятиліть років суттєво змінять ринок професій. Згідно з прогнозами експертів частина професій зникне безслідно, а більшість нині існуючих кардинально трансформуються. Першими під удар потраплять галузі, які легко автоматизувати: передусім це будівельні й робітничі професії (робітники фабрик і заводів).

Особливістю нової технологічної революції є те, що сфер діяльності, де людина могла б бути продуктивнішою, ніж машина, залишається все менше і менше. Штучний інтелект дійшов того етапу розвитку, коли машини здатні виконувати роботу якісно, точно та без помилок. Внаслідок цього працівники конвеєрів вже відходять на другий план. В їхні обов'язки входить спостереження і виявлення помилок роботи конвеєра [1].

Однак не лише важка рутинна праця відійде в минуле. Є низка й інших професій, які з розвитком інформатизації та комп'ютеризації стануть незатребуваними. Серед них: телефонний оператор, бібліотекар, документознавець, стенографіст/розшифровщик, перекладач, бухгалтер, спортивний суддя, диктор новин, диспетчер, водій таксі, касир, ліфтер, білетер та ін. Попит на турагента, репортера, юрист-консультанта, кур'єра буде падати [2].

Натомість з'явиться багато нових професій, які будуть потрібні в найближчому майбутньому. Лідерами стануть із набором нових професій такі галузі:

- медицина – це одна з найбільш перспективних галузей у контексті змін, майбутня медицина перейде на високоточну діагностику, комп'ютерне моделювання прогнозу та лікування, вирощення органів і тканин;

- енергетика та її накопичення: крім звичних вже альтернативних видів

енергії, яку добувають із вітру і сонця, з'являться інші типи генерації енергії: енергія тіла, збір енергії з міських поверхонь, рекуперація енергії (повторне використання) тощо;

- транспорт: потреби та вимоги соціуму до транспортної системи міст зростають щороку, особлива увага приділятиметься безпеці та комфорту;

- біотехнології: у перспективі їх розвиток призведе до появи органічних тканин, заміни виробництва хімічних та лікарських засобів і побутової хімії на виробництво препаратів біосинтезу із живих систем [3].

Інтенсивно будуть розвиватися інформаційні технології – у цьому напрямі передбачається найбільше інновацій. Тому важливо активно освоювати їх, причому людям усіх галузей. І хоча роботи витіснятимуть людей із багатьох сфер діяльності, потрібні будуть фахівці для створення самих роботів, як і для їх обслуговування. Популярними будуть професії проектувальників і операторів роботів.

Роботи сьогодні можуть виконувати досить складні завдання, але поки що не здатні відтворити художню творчість чи професійну майстерність. Живий інтелект, розум, логічне мислення, творчість та талант, звичайно ж будуть затребувані. Адже машинам не під силу досягнути спеціальності, які вимагають творчості чи професійної майстерності. Креативних людей, які здатні щось вигадувати і творити ніяк не замінити роботами. Це означає, що творчі професії – митці, музиканти, художники, актори залишаться [4]. Науковці, дослідники, вчені – тобто люди, які вивчають світ навколо нас, також будуть затребувані, тому що дослідження різного плану дозволяють більше дізнаватися про світ та, відповідно, прогнозувати те, що чекає на нас у майбутньому. Однак дослідження матимуть інший характер і напрями. Поки виробництва та компанії розвиваються, будуть потрібні люди, здатні керувати та організовувати інших людей. У цій справі просто необхідні живі емоції та спілкування.

У сфері освіти залишиться вчитель, як носій Добра, Краси і Істини. Хоч і

прийшли на допомогу вчителю роботи-асистенти, але для дитини, яка росте і пізнає світ, батьків і вчителя ніхто нічим не замінить – дитині потрібне живе спілкування, живі емоції, душевний і духовний зв'язок.

Разом з тим, в освіті вже зараз починають з'являтися нові професії, що потребують формування й розвитку нових компетентностей. Зокрема, це:

- розробник освітніх траєкторій;
- організатор проектного навчання;
- координатор освітніх онлайн платформ;
- тренер із майнд-фітнесу (сучасна освітня технологія розвитку індивідуальних когнітивних здібностей).
- ігровикладач та ін. [4].

Великої популярності набувають професії, пов'язані з освітою дорослих.

Підсумовуючи, зазначимо, що всі прогнози орієнтовані переважно на розвинені країни і експерти вважають, що до України це дійде через років 50є. Однак в найближчі 15-20 років в Україні, як і в світі вже будуть затребувані нові фахівці, які не лише розбиратимуться у своїй галузі, а й матимуть крос-галузеву спеціалізацію. Мова йде про те, що фахівець повинен буде мати набір навичок та знань, що дадуть можливість знайти роботу на перехресті галузей. Нині вже на вагу золота спеціалісти, які володіють знаннями відразу в декількох галузях, це так звані «універсальні солдати», які володіють інформаційно-комунікаційними технологіями, кількома іноземними мовами, знають основи менеджменту, маркетингу та фінансів. Тому цінується крос-функціональність, а крім того ще й мобільність – здатність швидко освоювати різні професії, вчитися [3]. Для успішної людини вміння вчасно оновлювати знання, заповнювати «білі плями», правильно структурувати інформацію і застосовувати все це на практиці стає однією з ключових навичок.

Література

1. Машины витісняють людей: які професії будуть затребувані, а які зникнуть в найближчому майбутньому. <http://povin.com.ua/262434-24-12.html>
2. Професії майбутнього: погляд сьогодні. <https://pon.org.ua/novyny/5696-profesyi-maybutnogo-poglyad-sogodn.html>
3. Професії майбутнього: які спеціалісти будуть затребувані післязавтра. <https://life.pravda.com.ua/columns/2019/02/19/235691/>
4. Які професії зникнуть через 10 років. <https://kudapostupat.ua/iaki-profesii-znyknut-cherez-10-rokiv/>